

LIVET

FORZA

#Jagärhär kämpar för fakta
Varde ljus med #metoo
We have a dream
Hédi Frieds testamente

JESUS STOD UPP för alla människors lika värde inför Gud. Han var kritisk till rådande maktordningar som skapade ojämlikhet och satte sig upp mot traditioner och lagar som gjorde att människor behandlades olika.

Som i berättelsen om kvinnan som begått äktenskapsbrott och enligt lagen ska stenas. Henne tar Jesus i försvar och säger

den av er som är fri från synd skall kasta första stenen. Eller när Jesus hungriga lärjungar blev kritiserade när de drog av vete från fältet de gick förbi på sabbaten, för på vilodagen fick ingen arbeta. *Sabbaten blev till för människan och inte människan för sabbaten*, sa Jesus då.

Paulus skriver i Bibeln: *Nu är ingen längre jude eller grek, slav eller fri, man eller kvinna. Alla är ni ett i Kristus Jesus.* Det betyder att vi alla är jämlika och lika viktiga, och det är en värdering som hela vårt samhälle bygger på.

De senaste månaderna har vi genom #metoo fått höra om tusentals sexuella övergrepp, kränkningar och brist på respekt. Det är en viktig väckarklocka för oss alla och kyrkan är på inga sätt undantagen från problemen. Det måste råda absolut nolltolerans mot sexuella övergrepp och maktutövande som förminskar också i Svenska kyrkan och det är något vi ständigt behöver arbeta med.

För mig är Jesus en stor förebild och inspiratör. Han vågade vända upp och ner på maktstrukturer och sa saker som att *så skall de sista bli först och de första sist* och att man behöver vara som ett barn för att komma till himmelriket. Jesus kunde vara besvärlig, ifrågasatte och sa emot, och han umgicks med utstötta, fattiga och sjuka.

Ett mått på hur gott ett samhälle är att leva i visar sig ofta i hur man behandlar de som är mest utsatta. Därför är det så viktigt att inte makt och girighet får styra oss och att vi inser att vi behöver vara ödmjuka och generösa.

Staffan Hellgren
Kyrkoherde och kontraktsprost

LIVET I DANDERYD NR 1 2018

Redaktion

Staffan Hellgren, kyrkoherde
staffan.hellgren@svenskakyrkan.se

Christina Högberg, kommunikatör
christina.hogberg@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Staffan Hellgren, kyrkoherde
staffan.hellgren@svenskakyrkan.se

Design&produktion

Lind Lewin kommunikation, lindlewin.se

Redaktör

Mia Sjöström

Skribenter

Mia Sjöström, Ann Lagerström

Mönster

Lotta Kühlnhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Karl Gabor

Tryckeri

Stockholms Lito Grafiska AB, Danderyd

Svenska kyrkan

DANDERYDS FÖRSAMLING

danderydsforsamling.se

Öppettider

Församlingsexpeditionen:

Mån–fre 9.00–16.00.

Kyrkogårdsförvaltningen:

Mån–fre 9.00–15.00.

Växel, tel 08-568 957 00.

Mån–fre 9.00–12.00 och 13.00–17.00.

Bokning av dop, vigsel, begravning och kyrkor:

Mån–tors 9.00–12.00, 13.00–15.00.

Tel 08-568 957 10.

Bokning av församlingsgårdar:

Mån–tors 9.00–12.00.

Tel 08-568 957 35.

Utställningar i Församlingens Hus

Danderyds Vårsalong

15 mars – 20 april

Vernissage torsdag

15 mars 17.00 – 19.30.

Vänskap är temat på Danderyds sjätte Vårsalong.

Fotografi och måleri i formatet 60x60 cm.

Benjamin Myrén-Kurpatow

Hybrid, 26 april – 8 juni

Vernissage torsdag

26 april 17.00 – 19.00.

Besök av Anders Arborelius 20 mars

Kardinal Arborelius talar om
”Katoliker och lutheraner efter
reformationsminnet”.

Tisdag 20 mars 19.00

i Enebykyrkan. Entré 50 kr.

Familjeläger i sommar

Ett dagläger för familjer med barn upp till 13 år som innehåller fyra dagar fyllda av aktiviteter för alla åldrar. Som förälder få du göra roliga saker tillsammans med dina barn i de vackra omgivningarna vid Edsviken och Sättra ängar och samtidigt träffa andra vuxna med barn i liknande åldrar. Det blir bad, lek, utflykter och samtal.

Varje dag börjar och slutar med en gemensam samling eller andakt/sångstund. Vi ses under dagtid och på natten sover vi hemma i våra egna sängar. Lunch samt för- och eftermiddagsfika serveras varje dag.

FOTO: MAGNUS ARONSON

Lägret kostar 100 kr för familjer med ett barn och 200 kr för familjer med två eller flera barn. Förutsättningen är att ni är med varje dag då vi skapar gruppen tillsammans.

Frågor? Kontakta Linda Almqvist
linda.almqvist@svenskakyrkan.se
Läs mer om lägret på vår hemsida.

Tid: 26–29 juni 2018.

Plats: Sättraängskyrkan.

Vill du göra något meningsfullt?

Pilgrim Danderyd söker volontärer till sommarens vandringar.

Vill du prova eller veta mer?

Ring Rolf Häagg 070-545 88 75.

Hallå där

**Anders Bergstrand,
ny ordförande i kyrkorådet.**

Vilka frågor tycker du är viktiga för Danderyds församling idag?

– Att kyrkan är i samklang med sina medlemmar och att vi kan stödja och värna de fattigaste, de föräldralösa och de gamla. Med andra ord ett gudstjänstliv som når ut till Danderydsborna och en uppsökande, stark och aktiv diakoni.

Beskriv din tro?

– Min tro är mycket enkel. Jag accepterar att jag inte kan förstå allt och jag har lätt för att läsa trosbekännelsen. Den sammanfattar min tro.

Hur ser du på kyrkans framtid?

– Både Svenska kyrkan och Danderyds församling behöver stärka sin framtidstro. Det är inget axiom att antalet medlemmar ska minska år från år. För mig känns det rimligt att knappt två tredjedelar av befolkningen har en tro som motiverar dem att även i fortsättningen vara medlemmar i Svenska kyrkan. Vi måste vara tydliga, medlemskap handlar inte om pengar, det handlar om att tro.

#jagärhär vill:

- Stärka människor i att reagera när andra bli utsatta för hat och hot.

- Ta den politiska diskussionen på ett sakligt sätt.

- Hindra spridning av desinformation genom att hjälpa andra med källor till faktagranskad information.

- Stärka demokratin och skapa ett inkluderande samhälle utan hat och hot.

Vill du veta mer?

Gå in på jagarhar.se eller sök på #jagärhär på Facebook.

Vi måste kunna diskutera politik på ett sakligt sätt – även om vi har olika åsikter. Det menar hyllade, och hatade, Mina Dennert som grundat nätrörelsen #jagärhär.

Jag är här!

EN DAG FÖR SNART två år sedan fick Mina Dennert nog. Hon ville inte längre känna sig så ensam och utsatt när hon stod upp mot hatkommentarer på nätet. Hon bad några kompisar att "nät-vandra" tillsammans med henne för att försöka hjälpas åt att få till en god ton i kommentarsfälten.

– Jag ville sätta civilkuraget på kartan, säger Mina Dennert som är journalist och författare.

Facebook-gruppen, som fick namnet #jagärhär, växte snabbt och har idag över 76 000 medlemmar i Sverige och systergrupper har startats i både Norge, Finland, Tyskland, Storbritannien och Slovakien.

– Vi vill att man ska kunna diskutera politik på ett sakligt sätt, även om man har olika åsikter. Man måste kunna vara oense om hur många invandrare vi kan ta emot eller vad vi ska göra med våra skattepengar, och ändå kunna prata om det och låta alla säga vad de tycker.

Medlemmarna tipsar varandra om kommentarsfält på nätet som blivit hatiska. De skriver egna kommentarer och pratar om sakfrågorna, det som artikeln eller inlägget handlade om.

– Vi säger vad vi tycker men läxar inte upp andra. Vi kanske frågar: Hur vet du det? Vad finns det för fakta? Var har du fått siffrorna ifrån? säger Mina Dennert.

Medlemmarna i #jagärhär kommer från alla politiska partier och tycker inte lika

om någonting, säger hon. Det enda de har gemensamt är att de vill stoppa näthat och att de är emot sexism, rasism, homofobi och funkofobi.

– Vi anser att alla ska inkluderas i det demokratiska samtalet.

Varför behövs #jagärhär?

– Det finns en mängd aktörer som medvetet sysslar med att sprida desinformation och falska nyheter på nätet. Deras syfte är att sprida misstro, att man inte kan lita på någon, och de ger sig även på politiker, journalister, artister – ja, alla som uttalar sig. Det finns även en stor grupp människor som blir upprörda, rädda och arga av propagandan som sprids.

Det sprids konstant ett massivt flöde av desinformation på internet, enligt Mina Dennert.

– Det kan ta en bloggare fem minuter att skriva ihop något som inte stämmer, medan det kan ta månader av journalistiskt arbete för att undersöka hur saker faktiskt förhåller sig.

Facebookgruppen #jagärhär, som även har blivit en ideell förening där Mina Dennert är anställd, har fått mycket positiv uppmärksamhet och vunnit ett flertal priser för sitt arbete. Men i höstas, när valåret drog igång, började #jagärhär bli utsatta för näthat.

– Då startade en konstant smutskastning av våra medlemmar. Det sägs att vi är terrorister, att vi är odemokratiska och att

vi massanmäler för att få andra avstängda från Facebook. Inget av det är sant, men eftersom vi är en sluten Facebook-grupp så sprids det mycket rykten om oss och om mig, säger Mina Dennert som inte längre vill googla sitt eget namn.

Många medlemmar har blivit uthängda med namn. En del har fått ta emot hat och Mina Dennert har fått flera dödshot.

– När #jagärhär startade tänkte jag "Det här kan inte vara kontroversiellt, vi är ju bara emot näthat – det måste ju alla tycka är bra?"

Hur orkar du?

– Det gör man inte. Tillslut orkar man inte. Det är deras taktik – de smutskastar en så länge så att folk börjar undra och de försöker skrämman folk till att inte våga stötta oss. Det är lite motigt hela tiden och jag börjar bli sliten, säger Mina Dennert och skrattar stort.

Hon gör det – skrattar mycket och ofta. Åt det absurda, men också åt glädjande saker. Säger att hon får tio peppande och stödande brev för varje hatbrev. Att möten med skolelever ger hopp – de har koll och är källkritiska. Och att det är trevlig stämning och positiv energi i #jagärhär.

– Man behöver inte vara rädd för att gå med i #jagärhär. Man får så mycket stöd i gruppen och blir modig av att veta att vi är många som tycker att det är självklart att vara emot näthat. De allra flesta i vårt samhälle tycker att vi ska ha ett inkluderande samhälle där alla människor får plats. ♦

Varde Ljus?

#Metoo har blivit stort i Sverige. Närmare 70 upprop med tusentals vittnesmål från olika branscher har sett dagens ljus. Svenska kyrkans #Vardeljus är ett av dem. Vad händer nu?

HÖSTEN 2017. En filmproducent avslöjades i Hollywood och en skådespelerska bad alla som någon gång blivit utsatta för sexuella övergrepp eller trakasserier att skriva #metoo – jag också – i sina flöden på sociala medier. En flod av vittnesmål såg dagens ljus världen över. I Sverige samlade bransch efter bransch sina vittnesmål i separata upprop – skådespelare, politiker, journalister, läkare och lärare. Så även anställda inom kyrkan. #Vardeljus, Svenska kyrkans upprop med 1382 underskrifter, publicerades den 24 november i Kyrkans tidning.

– Jag känner hopp, det här är bland det viktigaste som har hänt i kyrkan. Även om det inte blev något större medialt genomslag så fick #vardeljus ett gott mottagande inom kyrkan. Det togs på stort allvar, inte minst för att ärkebiskopen och flera biskopar genast gav sitt stöd.

Det säger Anne Sörman. Hon är journalist, numera präst, teolog och forskare.

– Och så har jag blivit aktivist i kyrkans #metoo. Jag kan inte stå utanför det här. Det är en kraftfull rörelse och det är viktigt att kyrkans kvinnor finns med i den, säger hon.

Vad händer nu?

– Locket har öppnats och vi behöver gå vidare, men det kommer inte att ske av sig själv. Vi måste hjälpas åt att hålla frågorna levande, säger Anne Sörman.

Hon berättar att hon och andra inom

kyrkan startat #vardeljus Stockholm för att diskutera hur man kan arbeta vidare tillsammans och stötta varandra inom stiftet. Det finns även planer på att hålla en #metoo-mässa där vittnesmål läses upp. Men även om mycket har hänt på kort tid tror Anne Sörman att det kommer att ta tid för kyrkan att lägga om kursen.

– Ser man tillbaka på vår 2000 år långa historia så har kyrkan alltid stått nära makten och det manliga perspektivet. Gud och allt som är gott har kopplats till manliga egenskaper och fortfarande är det bara en liten del inom den kristna kyrkan i världen som tillåter kvinnliga präster.

Den nya kyrkohandboken som antogs i höstas (den styr formen och språket i Svenska kyrkans gudstjänster) har valt att tona ner användandet av ord som "Herren" och "han" om Gud. Istället ska kyrkan tala om Gud mer könsneutralt. Det är en stor förändring och Anne Sörman tror att det kommer att påverka vårt förhållande till Gud, makt och kön.

– Det är viktigt vilka ord vi använder.

Hon upplever att kyrkan ibland haft en uppfattning om sig själv som något som står lite vid sidan av resten av samhället.

– Men när #metoo sveper över världen påminns vi om att alla problem som finns i resten av samhället också finns inom kyrkan. Vi är en stor arbetsgivare som ställs inför samma utmaningar som alla andra

arbetsplatser, säger Anne Sörman.

Och precis som på andra arbetsplatser finns det handlingsplaner och riktlinjer i Svenska kyrkan för hur man ska göra om någon utsätts för sexuella trakasserier. Sedan 1998 finns det dessutom i varje stift i hela Sverige två kontaktpersoner, en kvinna och en man, som man kan vända sig till om man har blivit utsatt.

– Tystnadskulturen har funnits i alla tider, överallt, även inom kyrkan. Men i och med #metoo har den brutits och nu gäller det att jobba, säger diakonen Eva Malmfors som är en av Stockholms stifts två kontaktpersonerna vid sexuella övergrepp.

Hon tycker att stiftet har agerat snabbt och bra. Två veckor efter #vardeljus hade publicerats var alla kyrkoherdar i stiftet på möte kallade av biskop Eva Brunne. Biskopen uppmanade alla att ta del av uppropet och utbilda sig i frågan. Kyrkoherdarna fick också höra om vilka lagar som gäller, om kontaktpersonernas arbete och hur de som stod bakom #vardeljus arbetat. Danderyds kyrkoherde Staffan Hellgren var en av dem som var på plats.

– Det måste råda absolut nolltolerans för sexuella övergrepp och maktutövande som förminskar i Svenska kyrkan. Är man anställd eller förtroendevald i Danderyds församling gäller det både på och utanför arbetet. Här ska vi visa respekt för varandra, säger Staffan Hellgren ♦

Anne Sörman är aktiv i #Vardeljus.

Har du utsatts för sexuella trakasserier eller övergrepp inom kyrkan?

Stockholms stifts kontaktpersoner för arbetet mot sexuella övergrepp finns för dig. Till dem kan du vända dig om du blivit utsatt i kyrklig miljö – oavsett om du är anställd, volontär eller församlingsbo.

Kontaktpersonerna ger stöd och råd om hur du kan gå vidare.

Eva Malmfors:
eva.malmfors@svenskakyrkan.se
Erik Lundström:
077-119 86 14.

We have a dream.

Han ville bidra med mer än pengar till välgörenhet. Femton år senare är fotografen Albert Wiking klar med projektet *We have a dream* med starka röster från hela världen.

”Hur mycket stryk är du beredd att ta för dina och andras rättigheter?”

Den frågan ställer fotografen Albert Wiking i projektet ”We have a dream”. I starka bilder och intervjuer skildras människor som kämpar för mänskliga rättigheter på olika sätt. De är aktivister, fredspristagare, artister, författare och politiker från hela världen.

– Jag skulle aldrig gå ut och demonstrera

Om bilden på Malala Yousafzai, Utbildningsaktivist och fredspristagare, Pakistan:

”Vi skulle plåta Malala i ett fyra kvadratmeters kyffe på en hemlig plats i England. Dagen och tiden hade ändrats så många gånger. När hon väl kliver in känns det överkligt att vi har startat ett projekt som hon har tackat ja till.

Jag tänker ’Det här måste bli bra’ och ber henne dra upp ärmen. Jag hann bara ta några bilder innan hennes assistent blev nervös, tog en mobilbild och skickade till pappan. Sen var min tid ute och jag hade bara den här bilden. När jag skickade den till Malalas team var det helt tyst i en vecka innan vi fick ja.”

om jag visste att polisen skulle komma och slå ner eller arresteras mig. Jag är inte så modig. Men många av dem jag har mött och fotograferat har en inre kraft och en stark övertygelse att inte låta sig tystas, utan kämpa för sina rättigheter, säger Albert Wiking.

Projektet föddes ur hans egen frustration och känsla av maktlöshet inför världens orättvisor.

– Jag ville bidra med något mer än att skänka pengar till välgörenhet och det var så fröet såddes till att göra en bok med starka röster från hela världen.

”We have a dream” har blivit en prisbelönt bok med drygt hundra porträtt och intervjuer, en vandringsutställning och ett pedagogiskt material för skolungdomar. Det har tagit initiativtagarna Albert Wiking (som fotograferat och formgivit projektet) och Oscar Edlund (som koordinerat mötena och gjort de flesta intervjuerna) hela 15 år att genomföra projektet.

– Det vi har lyckats med är som att ta sig in i Pentagon med ett SL-kort. Det tog exempelvis flera år att komma igenom betongmuren av assistenter och agenter kring Malala och få ett ja. Vi har ingen organisation bakom oss, vi är bara två knäppskallar som tror på något, säger

Albert Wiking.

Efter år av förberedelser fick de ofta bara några få minuter på sig för både bild och intervju.

– När dörren öppnas och personen kommer in har man en millisekund för att få deras förtroende. Det handlar om ett möte mellan två personer och det finns ingen tid för dösnack.

De flesta porträtten har Albert Wiking tagit i olika hotellrum i världen med en enkel liten kamera.

– Det är frustrerande eftersom de flesta hotellrum ser likadana ut och jag ska lyckas berätta något personlig om en vilt främmande person på några få minuter. Om man lyckas få till en bra bild under de förutsättningarna är det som att lyckas laga en lyxmiddag av en tomatburk, säger Albert Wiking som bad Dalai Lama att inte le och satte på företagsledaren Richard Branson ett par stora röda vingar inlånade från Malmö Opera.

Vilka möten finns kvar i dig nu efteråt?

– Alla jag mött har berört mig på olika sätt, men det är kvinnorna som jag har blivit mest imponerad av. Många gånger har jag tänkt: Vilket möte, vilken ära! När vi träffade Inna Shevchenko plingade det till i hennes mobil hela tiden. Eftersom vi ➤

Zara Larsson, Artist, Sverige.

Jason Diakité, Artist, Sverige.

► gjorde en bandintervju, för att kunna tonsätta utställningen med röster, ville vi inte ha sms-ljuden med. När jag sa till om mobilen sa hon "Under den här tiden som ni har intervjuat mig har jag fått sju mordhot".

Historierna rinner ur honom. Han säger att han skulle kunna skriva en bok om varje möte och hur hela projektet gick till.

– Att möta författaren Roberto Saviano, som är dödshotad av maffian, var väldigt

speciellt. Hans liv är ett fängelse. Han kan aldrig röra sig fritt och i resten av sitt liv måste han byta sovplats var och varannan natt. Hur vågar han ens lita på sina säkerhetsvakter? Och när vi frågade den mexikanska journalisten Anabel Hernández, som också lever under dödshot, hur hon vågar fortsätta att skriva så svarade hon: "Att sluta skriva är ett annat sätt att dö".

Han hoppas att de som ser utställningen eller läser boken blir inspirerade och inser

att de har större förmåga att förändra än de kanske tror.

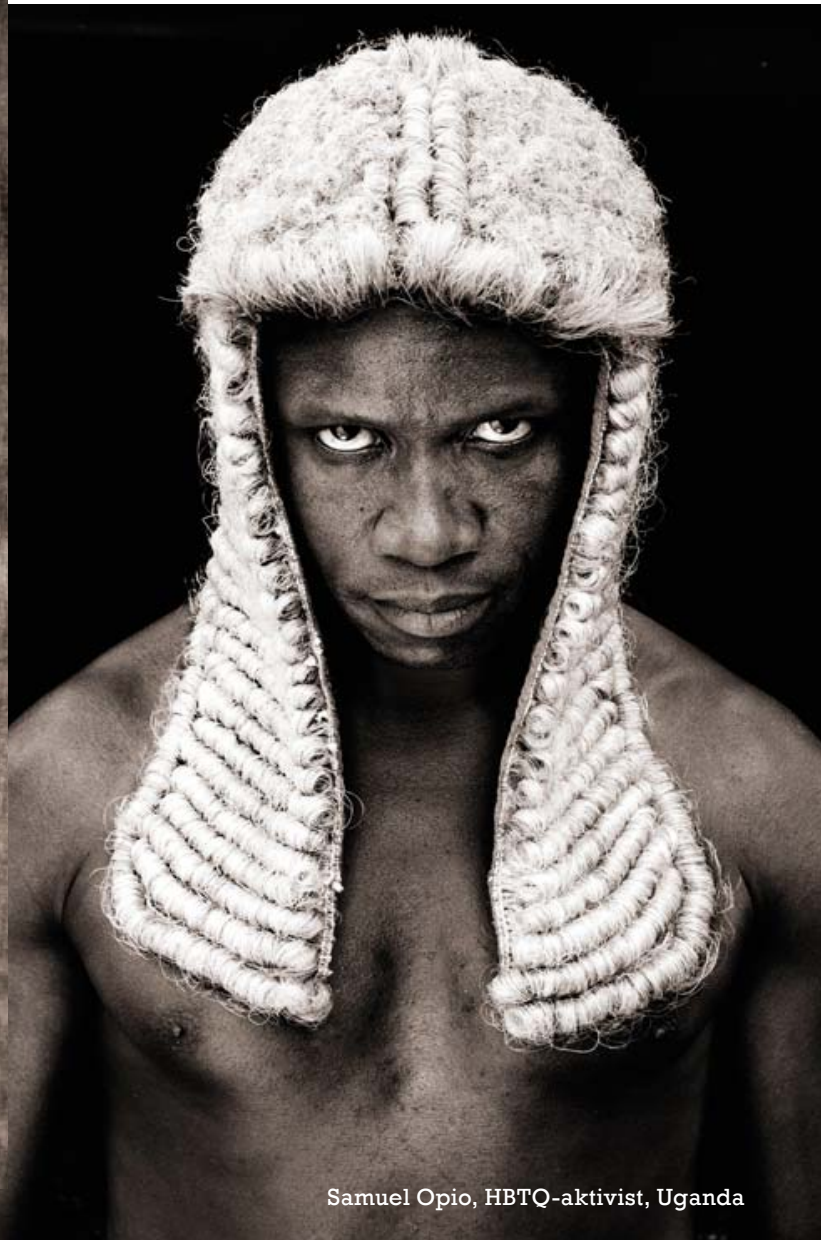
– Alla kan inte göra allt, men tillsammans kan vi göra ganska mycket.

Han har också sett att projektet har stärkt många av de medverkande i deras kamp.

– För exempelvis Samuel Opio, en fattig student som kämpar för hbtq-rättigheter i Uganda, betyder det mycket att få komma ut med sitt budskap tillsammans med Dalai Lama och Malala ♦

Maryam al Khawaja, Människorättsaktivist, Bahrain.

Samuel Opio, HBTQ-aktivist, Uganda

We have a dream

Utställningen har setts av omkring 170 000 personer efter premiären på Fotografiska och visas just nu på Värmlands museum i Karlstad innan den går vidare till Göteborg och Kristianstad. Boken finns i bokhandeln och på biblioteket.

Det pedagogiska materialet går att ladda ner kostnadsfritt på www.wehaveadream.se

Mod, medmänsklighet och människans rättigheter på Dramaten

På Kvinnodagen 8 mars kl 18.00 möter Sveriges utrikesminister Margot Wallström fyra kvinnor, som också är med i *"We have a dream"*, på Dramatens stora scen.

Biljetter: www.dramaten.se

Överlevaren Hédi Fried

**Det otänkbara
kan hända igen**

Det gick steg för steg. Den omärkliga förflyttningen, normaliserandet, och så en dag var nazismen ett faktum. Hédi Fried har vigt sitt liv i Sverige åt att berätta sin historia så att vi inte ska glömma Förintelsen. Nu varnar hon för att vi börjar vänja oss vid rasismen.

*”När började det egentligen?
Kan någon säga när någonting börjar?
Sandkorn läggs till sandkorn,
och innan man vet ordet av ligger
det en sandhög framför en.”*

När jag går upp mot författaren Hédi Frieds hem i närheten av Liljeholmen och ser Stockholm breda ut sig framför mig tänker jag på de där meningarna i en av hennes böcker. De där om sandkornen som läggs till sandkorn. De som beskriver hur ideal och moral sakta kan förskjutas i ett samhälle, nästan utan att medborgarna märker det. De som försöker peka på hur det som var uppseendeväckande nyss närmast steglöst blivit normalt.

Så var det i början av 40-talet i Sighet, Hédis hemstad i Transsylvanien i dåvarande Rumänien. De där småtrakasserier mot judarna som förekommit redan före kriget förändrades steg för steg. Knuffar blev till misshandel som med tiden blev till förbud mot högre undervisning, förbud mot statliga tjänster, förbud mot innehav av fordon, smycken, radioapparater. Sedan kom gettot, och så deportationen, lägren och Förintelsen. Allt har hon

varit med om. Allt uthärdade hon.

Man vänjer sig, berättar hon i sina memoarer *Skärvor av ett liv*. Hédi och hennes familj tänkte: ”Vi får inte gå på bio. Det är inte hela världen. Vi får inte gå på restaurang. Vi äter hemma. Judar ska bära en gul stjärna. Vi är judar, inte skäms vi för det.”

Det där måste vi tala om, tänker jag när jag närmar mig huset med den vidunderliga utsikten och den nu 93-åriga, engagerade författarinnan, föreläsaren och överlevanden från koncentrationslägren Auschwitz och Bergen-Belsen. Hon som vigt sitt liv här i Sverige åt att berätta sin historia om och om och om igen för att vi inte ska glömma.

Hédi Fried möter i dörren.

– Välkommen in! Vill du ha te, eller kanske kaffe?

Solen flödar in över böcker, konst och blommor. Hédi Fried är nätt och rör sig i lägenheten som om åren inte rört henne. Hon arbetar fortfarande. Skriver lite varje dag i sitt arbetsrum intill vardagsrummet, där till vänster.

– Jag skriver mest för mig själv, säger hon.

Men ibland blir det också debattartiklar om rasism och om Förintelsen. Hon föreläser också fortfarande, men åker inte

längre runt i skolorna och berättar som hon gjort under så många år.

– Numera kommer jag bara om de som lyssnar har verklig makt och kan påverka utvecklingen, säger hon.

Vi har stängt våra gränser. I Danmark ville man ta flyktningarnas smycken. Vi bygger läger i Europa där vi förvarar förtvivilade män, kvinnor, barn och handikappade bakom stängsel. Är det det här som är sandkornen? Vänjer vi oss sakta nu?

– Om vi inte ser upp så gör vi det. Jag begriper inte att det kan hända i Sverige, säger hon. Det känns ibland som en déjà-vu, som 1930-talet.

Är du rädd?

– Rädd, men också hoppfull. Demokratin här är starkare än den var i Tyskland på den tiden. Människor i hela världen protesterar mot förtryck på ett helt annat sätt än då. Jag tror att vi kan stå emot den rasistiska hetsen.

Men helt säker är hon inte. Nazismen var inte den första regim som förtryckt och förintat utpekade grupper av människor. Andra världskriget var inte första gången det judiska folket hånats, fördrivits och dödade. Hédi och hennes syster Livi, ►

”När min syster Livi och jag kom efter kriget var det ingen som ville höra talas om vad vi varit med om. Folk tyckte jättesynd om oss men sa:”Tänk inte på det. Nu är ni här och kan börja ett nytt liv.”

Namn: Hédi Fried

Född: 15 juni 1924 i Sighet i dåvarande Rumänien.

Familj: Tre söner, sju barnbarn, tre barnbarnsbarn och syster Livi som hon talar med varje dag.

Yrken: Affärskvinna, psykolog, författare, föreläsare, pedagog.

Bor: Liljeholmen i Stockholm.

Bakgrund: Auschwitz, Bergen Belsen och tre arbetsläger i Hamburg och dess närhet. Kom till Malmö 1945 med Röda Korset på båten m/s Rönnskär.

Senaste priser: Olof Palmepriset 2017, S:t Eriksmedaljen 2016 och Raoul Wallenbergpriset 2015.

Premierar: Genom Michael Frieds stiftelse, uppkallad efter Hédi Frieds make, delar hon varje år ut pris till lärare som arbetar emot rasism och antisemitism.

Livsuppgift: Sprida kunskap om Förintelsen.

Böcker: Ett tredje liv, Livets pendel, Skärvor av ett liv, Livet tillbaka och Frågor jag fått om Förintelsen.

Stolt över: Att ha introducerat slutna blodtagningsrör i sjukvården. De tre sönerna som alla är forskare.

➔ pappa Ignatz och mamma Frida var inte ensamma om att sakta anpassa sig. Inte ensamma om att bortse från farorna.

– Så länge livet inte är hotat så kan man alltid vänja sig, säger hon nu. Det kan verka konstigt, men vi funderade inte så mycket. Vi levde bara vidare.

– Och så blir man sakta passiviserad. Vi gick med på att flyttas till gettot. Tog med oss nyckeln till huset, tänkte att vi snart skulle vara tillbaka. Vi gick in i de där godsvagnarna som skulle föra oss till lägren. Och jag tänker på mina medfångare i Auschwitz som gick i led till groparna för att skjutas. De visste vad som väntade. Ändå sprang de inte. De tog inte möjligheten att dödas i flykten.

Viljan till liv är så stark att den nästan kan uthärda vad som helst, säger hon.

– Det hände många gånger i lägret att jag tänkte: Jag orkar inte en dag till. Men så vaknade jag nästa dag, och så gör man som de säger. Utför sina sysslor. Och lever vidare.

– Människan är en underlig varelse. Vi frågar oss ibland vad som är livets mening. Det är livet.

Var det likadant med dina icke-judiska grannar? Vande de sig också?

– Ja, så måste det varit. Vissa av dem såg bort, andra utnyttjade situationen. Några få hjälpte oss, de kom in i gettot med mat.

Hédi Frieds mamma och pappa gasades i koncentrationslägret. Själv överlevde hon och hennes syster och på hösten 1945 kom de via Röda korsets bussar, tåg och båten m/s Rönnskär till Sverige. Som gäst, trodde hon själv. Som flykting, enligt svenskarna.

Först fördelarna. Ett ordnat land utan ruiner, med vänliga människor. Efter ett tag upptäckte hon nackdelarna. Visst var svenskarna vänliga, men inte så lätta att komma in på livet. Hon var inte gäst som hon trodde, utan en främling, och behandlades som en sådan. Och så det allra värsta – sysslolösheten på förläggningen på Lovön utanför Stockholm – den var förödande.

– Det kändes som om vi fortfarande var fångar.

”Jag ville rå mig själv”, skriver hon. ”Jag ville inte ha någon överhet som bestämde. Inte ens en välvillig sådan. Jag ville ut i livet, jag ville fortsätta där jag hade blivit avbruten, börja på universitetet, utbilda mig till barnläkare.”

Istället fick hon börja från början. Ta de jobb hon fick. Fabrik, hushållsarbete, kontor. Hon mötte misstänksamheten: ”Inte kan de väl internera folk hur som helst i Tyskland, något måste de där judarna ha gjort.” Språksvårigheterna. Fattigdomen.

Och nu ser hon hur det återupprepas. Flyktingarna som sitter på förläggningar i månader utan att ha makt över sitt eget liv. Men det finns en skillnad. Allmänhetens engagemang. Det är bra, men Hédi Fried är av egen erfarenhet försiktigt skeptisk.

– Jo, vi vill i och för sig hjälpa till, men bara så länge det inte stör oss, och inte innebär något större upppoffring. Vi kan gå till Centralen och ta emot och dela ut lite förnödenheter. Men ett djupare engagemang – då tar det emot.

Och så berättar hon. Det var den där

unga kvinnan, Marianne, som öppnade sitt hem för henne när hon var ny i Sverige. Det var så betydelsefullt. Hédi kunde äntligen lämna lägret på Lovön. Fick ett hem, lärde sig svenska och Marianne hjälpte henne till ett bättre jobb. Men så hände något. Grannarna trodde de var älskande. Homosexuella. Flator. Marianne blev rädd. Bad Hédi att flytta.

– Jag kan förstå att hon inte vågade ha mig kvar, säger hon. Men att hon aldrig sedan hörde av sig. Det var det svåra. Jag ringde och ringde, men hon hade inte tid med mig.

– Och nu, säger hon sakta, har jag blivit likadan.

Det var det där ryska paret som kom till Sverige. Hédi kände igen sig, tog sig an dem. Hjälpte dem mycket. De träffades. Hon bjöd hem dem.

– Men nu har mitt intresse svalnat. Tycker inte att jag har tid. Vill göra annat. Försöker ursäkta mig med min ålder. När jag träffar dem på stan så skäms jag.

För att verkligen hjälpa, säger hon, måste vi kliva över vår bekvämlighetszon och sedan inte göra som hon och Marianne, inte släppa taget.

En tid efter att Hédi kom till Sverige mötte hon en vän till familjen, Mikael Fried. Han var lite äldre, de delade minnena från Sighet, från förföljelsen, djup kärlek uppstod. Mikael startade ett företag som sålde sjukvårdsmaterial. De fick tre pojkar. Allt ordnade sig. Men så orkade inte hans hjärta. Han dog. Hon förlorar sin trygghet, sitt fäste, sin syskonsjäl – och sin försörj-

ning. Hon fick börja om. Igen. Hon, som var psykolog, blev företagare. Efter ett tag gick affärerna bra. Hon kunde försörja sina pojkar.

Men det skulle visa sig att det var något annat som blev Hédi Frieds verkliga livsuppgift. Hon började berätta – om antisemitismen, om kriget, om förintelse-lägren om mötet med Sverige.

– När min syster Livi och jag kom efter kriget var det ingen som vill höra talas om vad vi varit med om. Folk tyckte jättesynd om oss men sa: ”Tänk inte på det. Nu är ni här och kan börja ett nytt liv. Allt kommer att bli bra.” Därför blev jag så överrumplad några decennier senare när alla ville att jag skulle tala.

Sedan början av 1980-talet har Hédi berättat – i böcker och radioprogram, på utbildningar, föreläsningar och inte minst i skolorna. Berättat och berättat och berättat. Många har hört, säger hon, men hur många har lyssnat.

– Det är en sak att registrera vad någon annan säger. Men det är en helt annan sak att verkligen lyssna, med hjärnan och med hjärtat. Det är en helt annan sak att förstå.

Men kan vi, kan jag, som vuxit upp utan krig, svält eller förtryck någonsin förstå?

– Det är klart du kan.

Har du aldrig frusit?

Har du aldrig varit rädd?

Har du aldrig varit hungrig?

Jo.

– Då så. Hunger är hunger. Rädsla är rädsla. Använd din erfarenhet och din empati och tänk dig in i situationen.

Det där är bara undanflykter ♦

HJÄLP ATT MINNAS:

Frågor jag fått om Förintelsen av Hédi Fried.

Pojken i randig pyjamas av John Boyne.

Anne Franks dagbok av Anne Frank.

Mannen utan öde av nobelpristagaren Imre Kertész.

Forum för levande historia
Utställningar, workshops och föredrag.

Tar emot skolklasser och skapar undervisningsmaterial.

Stora Nygatan 10–12, Gamla Stan
www.levandehistoria.se

Konfirmation – hur då?

Ungdomar födda 2004 inbjuds till konfirmation 2018. Konfirmationen är en unik möjlighet att tillsammans med andra fundera över viktiga och spännande frågor som rör liv och tro. Förra året valde drygt 70 procent av 14-åringarna i Danderyds församling att konfirmeras.

Välkommen på Öppet Hus i Församlingens Hus onsdag 16 maj 18.00–20.00. Vi bjuder på dricka och tilltugg. Man kan anmäla sig på plats, se bildspel från olika konfirmations-alternativ, mingla och prata med oss som arbetar med konfirmation. Vid 19.00 ges en samlad presentation om konfirmation och vilka grupper som erbjuds.

Den 16 maj uppdateras även vår hemsida konfirmandanderyd.se. Från och med då kan man anmäla sig till konfirmation 2018–2019. Anmälan görs på hemsidan, vid Öppet Hus eller med hjälp av foldern som skickas ut. Grupperna kan snabbt bli fullbokade och först till kvarn gäller.

Kontakt: Simon Liljecrantz, församlingspedagog och konfirmandsamordnare, 070-225 02 42.

Plats: Församlingens Hus, Angantyrvägen 39.

Retreat – en inre resa

Ge dig själv en dag i stillhet och ro där du får möjlighet att vara i tystnad och meditation.

Plats: Sättraängskyrkan.

Tid: Lördag 17 mars 10.00–16.00.

Ledare: Elisabeth Stenberg och Estelle Wiesel, diakoner.

Avgift: 100 kr (inkl. lunch och kaffe).

Anmälan/information: Elisabeth Stenberg
08-568 957 21 eller
elisabeth.stenberg@svenskakyrkan.se

Samtal om tro och teologi i Enebykyrkan

Professor emeritus i religionsfilosofi Eberhard Herrmann:

”Hur bemöta fundamentalism utan att själv bli fundamentalist?”

Tid: Söndag 11 mars 13.00.

Linda Fromm Wikström, teologie doktor i religionsfilosofi och lärare i svenska: ”Sätt att existera”.

Tid: Söndag 15 april 13.00.

Kvällsmässa med fördjupning

Mässa, te och samtal om måttfullhet, förlåtelse och bildning utifrån ett kristet perspektiv.

Samtalen leds av Kristin Molander, präst.

Plats: Djursholms kapell.

Tid: torsdagarna 15 mars, 12 april, 3 maj 18.30.

Teologisk resonans

Prästen Carl Henric Svanell leder samtal om teater, kultur och musik.

Vi talar om drivkrafter och engagemang.

Maria Schottenius, kulturskribent

Tid: Söndag 11 mars 13.00–14.00.

Tomas Andersson Wij, musiker

Tid: Söndag 20 maj 13.00–14.00.

Plats: Storkyrkosalen, Trädgårdsgatan 9, Gamla Stan.

Ett samarbete mellan Katedralakademien i Stockholms domkyrkoförsamling och Danderyds församling.

www.stockholmsdomkyrkoforsamling.se

Upptäck Djursholms begravningsplats

Välkommen till den vackra begravningsplatsen i Djursholm. Titta in i Altorps kapell och ställ frågor till kyrkogårdens personal. Öppet Hus med fika.

Tid: Tisdag 22 maj 12.00–16.00.

Guidade vandringar 13.00 och 15.00.

Adress: Ymervägen 55, Djursholm.

Drop in-dop och drop in-bröllop 14 april

Störst av allt är kärleken! Med präst och fotograf på plats kan man vigas eller döpas på ett enkelt och stämningsfullt vis. Efteråt står fikabordet uppdukat med hembakta kakor och tårta. Mer information hittar på danderydsforsamling.se

Tid: Lördagen den 14 april

11.00 – 15.00 i Danderyds kyrka, Församlingens Hus, Klockare Malms kapell eller utomhus vid väder.

Välkommen

BARN

Kyrkans förskola, 1–5 år
finns i Djursholms församlingsgård, vid Petruskyrkan i Stocksund och i Träffpunkten vid Eneby torg. Maxtaxa gäller. Välkommen att ringa förskolechef Ebba Zeno, 08-568 957 02. Anmäl till www.danderyd24.se

Spädbarnsmassage

Ålder: 2–6 månader.
Plats: Andrum, Mörby centrum.
Tid: 20/3, 27/3, 3/4, 10/4, 17/4, 11.00–13.00.
Ledare/anmälan: Susanne Kindwall, 070-483 62 60.
Kostnad: 200 kr för 5 träffar.
English speaking leader.

Babysång, barn 0–1 år

Plats: Klockare Malms kapell.
Onsdagar: 7/3, 28/3, 11/4, 2/5, 16/5.
Tid: 11.30.
Anmälan: Linda Almqvist, linda.almqvist@svenskakyrkan.se
Kostnad: 50 kr/gång inkl lunch.

Barnrytmik

Grupper för barn 0–5 år i Djursholms församlingsgård, och Andrum i Mörby centrum. Läs mer på: danderydsforsamling.se

UNGDOM

Ungdomskväll

Kvällen börjar med mässa och följs av fika och aktiviteter.
Plats: Petruskyrkan
Tid: Torsdag 19.00

VOX

Sjung pop och gospel i kör!
Plats: Petruskyrkan
Tid: Torsdag 19.40

VUXNA

Leva vidare-gruppen

Du som har drabbats av sorg är välkommen att delta i en grupp där du kan dela tankar med andra under 6 träffar.
Kontakt: Elisabeth Stenberg, 08-568 957 21.

Bokcirkel

Vi läser en bok tillsammans och samtalar om livsfrågor.
Plats: Enebykyrkan.
Kontakt: Elisabeth Stenberg, 08-568 957 21.

Män emellan

Samtalsgrupp för män.
Plats: Rosa rummet bredvid Sättra prästgård.
Tid: Lördagar 10.00–12.00.
17/3, 7/4, 28/4, 19/5, 9/6.
Kontakt: Johan Olsson, 070-249 00 75.

Andlig vägledning

Samtal och bibelmeditationer i grupp inspirerade av den ignatianska andligheten.
Tid: Tisdagar jämna veckor 19.00 med Ulla Axelsson.
Plats: Sättraängskyrkan.
Kontakt: Rolf Hägg, 070-545 88 75.

Qigong

Plats: Enebykyrkan, Enebyborg.
Tid: Tisdag 10.00–10.45.
Ledare: Ros Marie Sandahl.
Kostnad: 300 kr/termin.

Seniorgymnastik

Djursholm
Plats: Djursholms församlingsgård.
Tid: Onsdagar 10.00–11.00.
Ledare: Catharina Pontusdotter Uggla.
Kostnad: 300 kr/termin.

Seniorgymnastik Enebyerg

Plats: Enebykyrkan, Enebyborg.
Tid: Måndag 10.00–11.00.
Ledare: Britt Hellberg.
Kostnad: 300 kr/termin.
Anmälan till *Seniorgymnastik och Qigong*: Elisabeth Stenberg 08-568 957 21.

Måla ikoner

Plats: Sättraängskyrkan.
Tid: Onsdagar 18.00–21.00.
Kostnad: 1 800 kr för 10 gånger exkl material.
Anmälan: Pyret Sellberg 070-836 07 46.

Heliga danser

Med vägledning och musik söker vi själslig ro.
Plats: Sättraängskyrkan.
Tid: Tisdagar 10.30–12.00
13/3, 27/3, 10/4, 24/4.
Ledare: Gunilla Stjernberg.
Avgift: 50 kr/gång.
Anmälan: Elisabeth Stenberg, 08-568 957 21.

TRÄFFPUNKTER

Andrum

Danderyds församlingslokal i Mörby centrum, plan 5.

Öppet Hus
måndag 13.00–16.00.

Lunchandakt
måndag 13.00.

Veckomässa
onsdag 13.00.

Bibeln och mitt liv
onsdag 13.30–15.00

Frukost i gemenskap
fredag 9.00–10.00.

Spädbarnsmassage och Barnrytmik, se spalt ett.

Livsglädje tillsammans

Enebykyrkan, Enebyborg.
Program, servering, andakt.
Kom som du är!
Tid: Tisdag 14.00, 13/3, 17/4.
Kontakt: Ragnar Karlsson 08-510 501 73.

Kyrkbänken i Mörby Centrum, Apoteket

På onsdagar 15.00–16.30 finns präst, diakon eller annan personal på plats för samtal, året runt.

Afternoon tea

Musik och underhållning
Onsdagar 14.00–15.30
14/3, 11/4, 25/4, 23/5 och 13/6.
Entré: 50 kr.
Restaurangen, Kevinge
Vårdshus, Edviksvägen 1A.
Kontakt: Estelle Wiesel, 08-568 957 29.

Musiklyssning

Plats: Idalagården.
Tid: tisdagar 13.00–14.30
27/2, 13/3, 27/3, 10/4, 24/4.

Djursholms kyrkliga arbetskrets

Träffar på måndagar 12.00 i Djursholms församlingsgård.
Kontakt: Astrid Roos Ydell 08-753 12 25.

Prata svenska-café

Plats: Enebykyrkan.
Tid: torsdagar 12.00–14.30.
Arrangör: Kyrkan i Enebyborg.

Träna svenska

Plats: Biblioteket Mörby Centrum.
Tid: Tisdagar 15.30.

Vi har körer för alla åldrar!

Läs mer på danderydsforsamling.se

Gudstjänster & konserter

GUDSTJÄNSTER

PALMSÖNDAG 25 MARS

Danderyds kyrka

11.00 Högmässa, Lisa Axelsson Runeborg, Linda Almqvist, Danderyds sångensemble.

Djursholms kapell

11.00 Gudstjänst, Annika Wirén.

Enebykyrkan

11.00 Gudstjänst med små och stora, Anna Ortner, Eva-Lisa Kullberg.

SKÄRTORS DAG 29 MARS

Danderyds kyrka

19.00 Skärtorsdagsmässa, Kristin Molander.

Djursholms kapell

19.00 Skärtorsdagsmässa, Ulf Lindgren.

Enebykyrkan

19.00 Getsemaneafteon med nattvard, Elisabeth Munro, Lage Wedin, sång.

LÅNGFREDAG 30 MARS

Danderyds kyrka

11.00 Långfredagsgudstjänst, Anna Ortner.

Djursholms kapell

11.00 Gudstjänst, Per Wahlström, ensemble ur Kapellkören.

Enebykyrkan

11.00 Gudstjänst, Susanna Widner, Lage Wedin, sång.

PÅSKDAGEN 1 APRIL

Danderyds kyrka

11.00 Festhögmässa på påskdagen, Anna Ortner, Elisabeth Munro, Danderyds Kyrkokör. Påsklunch, se nedan.

Djursholms kapell

11.00 Högmässa, Kristin Molander, Kapellkören.

Enebykyrkan

11.00 Påskgudstjänst, Christina Molin, Susanna Widner, Enebykyrkans kör.

VÄLKOMMEN PÅ PÅSKLUNCH

Söndag 1 april 12.30
äter vi en vårlig
påskbuffé tillsammans
i Församlingens Hus
efter festhögmässan
i Danderyds kyrka.
Frivillig avgift.
Max 100 gäster.

ANNANDAG PÅSK 2 APRIL

Sätraängskyrkan

16.00 Musikgudstjänst, Elisabeth Munro, Jenny Ohlson Akre, sopran och Anders Ölund, piano/orgel.

TEMAGUDSTJÄNSTER

Sätramässa 11 mars, 15 april och 13 maj

Vårens tema är

"Kristen mystik – vad är det?"

Sätramässan leds av Susanna Widner, präst tillsammans med volontärer, både i förberedelser och i medverkan.

11 mars kommer Gunnar Lind, präst och ansvarig för Ökenmässorna i Högalids församling. Mässa sker i Sätraängskyrkan med fika, föredrag och fördjupande samtal.

Mässa och Ungdomskväll torsdagar 19.00

Enkel mässa med nattvard och ljusständning. Psalmer varvas med modern musik. Efter mässan startar ungdomskvällen med fika, fria aktiviteter och gemenskap. Ungdomskvällen slutar 21.30.

Stängt lov dagar och röda dagar. Plats: Petruskyrkan, Kyrkvägen 27, Stocksund.

Gudstjänst med små och stora

Söndag 18 mars 11.00

i Danderyds kyrka. Kyrkkorv.

Söndag 25 mars 11.00

i Enebykyrkan. Kyrkkaffe

Söndag 22 april 11.00

i Djursholms kapell. Kyrkkorv.

Söndag 6 maj 11.00

i Danderyds kyrka. Kyrkkorv.

Övriga gudstjänster annonseras i DN och SvD på fredagar och på danderydsforsamling.se

KONSERTER

Torsdag 15 mars 14.00 i Djursholms kapell

Lyzzna

Ingemar von Heijne och en grammofon. Därefter kaffe med hembakat bröd.

Söndag 18 mars 16.00 i Enebykyrkan

Mariamusik

Kören VocAlice, Johan Björling, ackompanjatör, Kerstin Evén, dirigent.

Musik av bl a Sergej Rachmaninoff, Alice Tegnér, och Kerstin Evén.

Söndag 25 mars 19.00 i Danderyds kyrka

Lukaspassionen

Ulla-Carin Börjesdotter, evangelist. Calle Lindén, Jesus. Andreas Franzén, Pilatus. Danderyds Vokalensemble och instrumentalister. Clara Svärd, regi. Rikard Lindberg Karlsson, dirigent.

Rolf Martinsson är en av de mest spelade nutida svenska kompositörerna på konstmusikscenen, här med Lars Björklunds och Göran Greiders nya texter. Konserten är ett sceniskt framförande med regi och ljussättning.

Tisdag 27 mars 12.00 i Danderyds kyrka

Lunchmusik med soppa

Anders Ölund, orgel. Soppa serveras i Församlingens Hus, och kostar 50 kr.

**Onsdag 28 mars 11.30
i Sjukhuskyrkan,**

Lunchmusik

Esbjörn Öhrwall, gitarr
och Carl Henric Svanell, sång.
Danderyds sjukhus,
hus 16, plan 4.

**Onsdag 11 april 11.30
i Sjukhuskyrkan,**

Lunchmusik

Anders Ölund, orgel.
Danderyds sjukhus,
hus 16, plan 4.

**Torsdag 12 april 14.00
i Djursholms kapell**

Lyzzn

Ingemar von Heijne och en
grammofon. Därefter kaffe
med hembakat bröd.

**Söndag 15 april 16.00
i Danderyds kyrka**

Laudate Dominum

Danderyds kyrkokör, Ylva
Karlström, sopran och Rikard
Lindberg Karlsson, dirigent.
Musik av Wolfgang Amadeus
Mozart: Missa brevis och
godbitar ur Mozarts Vesper-
musik som Laudate Dominum
för sopransolist och kör.
Dessutom a capella-verk av
David Wikander.

**Tisdag 17 april 12.00
i Danderyds kyrka**

Lunchmusik med soppa

Milan Reháč, accordeon.
Soppa i Församlingens Hus,
kostnad 50 kr.

**Lördag 21 april 16.00
i Djursholms kapell**

Vårkonsert

Kapellkören under ledning av
Cecilia von Heijne, dirigent.

**Onsdag 25 april 11.30
i Sjukhuskyrkan,**

Lunchmusik

Alicia Nornvall, sång och
Olliver Pärnenen, gitarr.
Danderyds sjukhus,
hus 16, plan 4.

**Söndag 6 maj 16.00
i Danderyds kyrka**

Gosskören med gäster:

Diskant- och Grabbkörerna

Musik av bland annat Fauré,
Rathbone och Händel.
Johan Björling, ackompanjör.
Kerstin Evén, dirigent.

**Onsdag 9 maj 11.30
i Sjukhuskyrkan**

Lunchmusik

Ketil Dal Solberg, violin
Danderyds sjukhus,
hus 16, plan 4.

**Tisdag 15 maj 12.00
i Danderyds kyrka**

Lunchmusik med soppa

Anders Ölund, orgel. Soppa
i Församlingens Hus, 50 kr.

**Torsdag 17 maj 14.00
i Djursholms kapell**

Lyzzn

Ingemar von Heijne och en
grammofon. Därefter kaffe
med hembakat bröd.

**Söndag 20 maj 16.00
i Djursholms kapell**

Stipendiekonsert

Konsert med en ung lovande
pianist som fått stipendium
från Frimurarlogen NF:s
Jubelfond.

**Alla konserter fri entré
om inget annat anges.**

Församlingens Hus
Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Växel: 08-568 957 00,
måndag – fredag
9.00-12.00 och 13.00–17.00.
Adress: Box 2021,
182 02 Danderyd
Fax: 08-568 957 28
www.danderydsforsamling.se

Kommunikatörer

Christina Högberg, 08-568 957 08.
Jenny Sigeman, 08-568 957 00.

Kyrkogårdsförvaltning

Chef Anette Bågenholm,
08-568 957 40,
fax 08-568 957 28.

Våra kyrkor

Altorps kapell, Ymervägen 55,
Djursholm.

Andrum, Mörby Centrum.

Danderyds kyrka, Angantyrv. 41,
Danderyd.

Djursholms församlingsgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell, Danav. 9,
Djursholm.

Enebykyrkan, (samarbetskyrka)
Enebytorget, Christina Molin
0708-96 23 77.

Petruskyrkan, Kyrkv. 27,
Stocksund.

Sätraängskyrkan, Sjöbergsv. 32
Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Kyrkoherde/kontraktspastor
Staffan Hellgren, 08-568 957 01,
070-625 13 15 (sms/mms).

Präster

Jenny Karlsson, tjl
Kristin Molander,
08-568 957 46.
Elisabeth Munro,
08-568 957 00.
Anna Ortner,
08-568 957 19.
Niklas Utterhall,
08-568 957 24.
Susanna Widner,
08-568 957 20.

Sjukhuspräster

Lisa Axelsson Runeborg,
08-568 957 42.
Carl Henric Svanell,
08-568 957 18.

Diakoner

Estelle Wiesel,
08-568 957 29.
Elisabeth Stenberg,
08-568 957 21.
Linda Almquist
08-568 957 25.

Musiker

Johan Björling, 08-568957 06.
Kerstin Evén, 08-568 957 49.
Rikard Karlsson, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.

Församlingspedagoger

Stina Klimscha,
08-568 957 41.
Simon Liljecrantz,
08-568 957 43.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen, Kyrkbacken
och Änglagaraget.
Förskolechef Ebba Zeno,
08-568 957 02.

” Det finns människor som kämpar en dag
och de är bra

Det finns andra som kämpar ett år
och de är bättre

Det finns de som kämpar många år
och de är mycket bra

Men det finns de som kämpar hela sitt liv

Dessa är de oundgängliga. ”

BERTHOLD BRECHT